

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 129/02-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 18. septembra 2002 predbežne prerokoval sťažnosť spoločnosti L. P., s. r. o., B., zastúpenej advokátom JUDr. M. F., Advokátska kancelária F. – H., B. pre namietané porušenie práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 3M Obdo 2/2001 a jeho rozsudkom sp. zn. 3M Obdo 2/2001 zo 7. novembra 2001 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť spoločnosti L. P., s.r.o., B. **o d m i e t a** pre nedostatok právomoci Ústavného súdu Slovenskej republiky na jej prerokovanie.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 9. mája 2002 doručená sťažnosť spoločnosti L. P., s. r. o., B. (ďalej len „sťažovateľ“), v ktorej prostredníctvom svojho právneho zástupcu namietal porušenie práva na spravodlivé súdne

konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“).

Sťažovateľ uviedol, že 17. augusta 2000 vyhovel Okresný súd Bratislava I uznesením sp. zn. Sro 11491/B, ZPZ: 5590/Sro/2000 jeho návrhu a povolil vykonať v obchodnom registri v oddieli Sro vo vložke č. 11491/B zápis, ktorým sa sťažovateľ vymazáva z obchodného registra. Rozhodnutie Okresného súdu Bratislava I o povolení výmazu sťažovateľa z obchodného registra nadobudlo právoplatnosť 21. augusta 2000.

Na základe podnetu spoločnosti L., a. s., B. (jedného zo spoločníkov sťažovateľa), podal 11. mája 2001 generálny prokurátor Slovenskej republiky (ďalej len „generálny prokurátor“) na Najvyššom súde Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) proti uzneseniu Okresného súdu Bratislava I sp. zn. Sro 11491/B, ZPZ: 5590/Sro/2000 zo 17. augusta 2000 mimoriadne dovolanie podľa § 243e v spojení s § 243f ods. 1 písm. b) Občianskeho súdneho poriadku (teda z dôvodu, že „konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci“).

Najvyšší súd rozsudkom sp. zn. 3M Obdo 2/2001 zo 7. novembra 2001 spomenuté rozhodnutie Okresného súdu Bratislava I zrušil a vec vrátil tomuto súdu na ďalšie konanie.

Sťažovateľ namietal, že najvyšší súd v rámci konania o mimoriadnom dovolaní v uvedenej veci konal a rozhodol aj napriek tomu, že jediným účastníkom konania mohol byť podľa § 31 Obchodného zákonníka v spojení s § 90 Občianskeho súdneho poriadku iba sťažovateľ, ktorý však v zmysle § 20a Občianskeho zákonníka výmazom z obchodného registra (21. augusta 2000) zanikol, v dôsledkom čoho došlo k zániku jeho hmotnoprávnej subjektivity, ako aj procesnej spôsobilosti. Aj napriek tomu s ním najvyšší súd konal ako s účastníkom konania a v konaní vydal aj meritórne rozhodnutie. Najvyšší súd doručoval mimoriadne dovolanie sťažovateľovi, ktorý v tom čase právne neexistoval. Mimoriadne dovolanie síce prevzal pán L. V., ktorý bol posledným konateľom sťažovateľa a k mimoriadnemu dovolaniu sa aj vyjadril, jeho vyjadrenie je však právne irelevantné vzhľadom na to, že jeho oprávnenie konať v mene spoločnosti zaniklo dňom výmazu sťažovateľa z obchodného registra.

Sťažovateľ poukázal na to, že „spoločnosť L. P. s. r. o. sa opäť stala subjektom práva len v dôsledku názoru Najvyššieho súdu SR, že rozhodnutie o mimoriadnom dovolaní 3M Obdo 2/2001 zo 7. novembra 2001, ktorým zrušil uznesenie Okresného súdu Bratislava I, sp. zn. Sro 11491/B, ZPZ: 5590/Sro/2000 zo dňa 17. augusta 2000 o výmaze spoločnosti L. P. s. r. o. z obchodného registra je riadne doručené“ (podľa vyjadrenia najvyššieho súdu k sťažnosti sťažovateľa z 2. júla 2002 bolo jeho rozhodnutie doručené spoločnosti L. P., s. r. o., na základe § 48 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku), a teda právoplatné.

Sťažovateľ uviedol, že až 20. marca 2002 sa z obsahu listu Okresného súdu Bratislava I dozvedel, že na základe rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3M Obdo 2/2001 zo 7. novembra 2001 bolo zrušené uznesenie Okresného súdu Bratislava I o povolení výmazu sťažovateľa z obchodného registra a vec sa dostala do štádia podania návrhu na výmaz spoločnosti z obchodného registra. Porušenie svojich základných práv na ústavnom súde mohol preto namietat' až od tohto okamihu.

Porušenie svojho práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru vidí sťažovateľ v postupe najvyššieho súdu, pretože tento nerešpektoval princíp „rovnosti zbraní“, t. j. princíp, že každá strana procesu musí mať rovnakú možnosť brániť svoje záujmy a žiadna z nich nesmie mať podstatnú výhodu voči protistrane.

V danom prípade však najvyšší súd konal len s jednou procesnou stranou – generálnym prokurátorom, čím ho podstatne zvýhodnil voči sťažovateľovi, ktorý objektívne nemal žiadnu možnosť brániť svoje záujmy (vyjadrovať sa ku skutočnostiam uvádzaným v mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora, či „vyjadrovať sa k predloženým dôkazom“). V tejto súvislosti poznamenal, že aj napriek tomu, že v konaní o mimoriadnom dovolaní sa dokazovanie nevykonáva, generálny prokurátor predložil v priebehu konania ako dôkaz vyjadrenie Daňového úradu Bratislava III, ktoré tento poskytol na žiadosť prokurátora a najvyšší súd z tohto dôkazu pri rozhodnutí vychádzal, čím zvýhodnil generálneho prokurátora.

Na základe vyššie uvedeného sťažovateľ navrhol, aby „Ústavný súd SR rozhodnutie Najvyššieho súdu SR 3M Obdo 2/2001 zo dňa 7. 11. 2001 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie“.

II.

1. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje ústavný súd o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd začne konanie, ak podá návrh každý, o ktorého práve sa má konať v prípadoch ustanovených v čl. 127 a 127a (čl. 130 ods. 1 písm. f) ústavy).

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene, môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

2. Sťažovateľ namietal porušenie svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom najvyššieho súdu v konaní o mimoriadnom dovolaní

vedenom pod sp. zn. 3M Obdo 2/2001 a jeho rozsudkom sp. zn. 3M Obdo 2/2001 zo 7. novembra 2001 v dôsledku porušenia princípu „rovností zbraní“.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru má každý právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, (...) prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch (...).

Ústavný súd pri posúdení námietky sťažovateľa prihliadal primerane aj na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“), ktorý pri aplikácii čl. 6 ods. 1 dohovoru vychádza zo zásady, že konanie (proces) je potrebné posudzovať v jeho komplexnosti (ako celok) vrátane úlohy, ktorú zohral súd príslušnej inštancie. V tomto kontexte ESLP konštatoval, že spôsoby aplikácie čl. 6 ods. 1 dohovoru závisia od zvláštností konania, o ktoré ide, a je potrebné brať do úvahy všetky stupne konania v ich súhrne, tak ako po sebe nasledujú podľa vnútroštátneho práva, a úlohu, ktorú hrá vyššia inštancia v danom prípade (rozsudok vo veci Granger c/a Spojené kráľovstvo z r. 1990, § 42 - 48).

V posudzovanom prípade rozhodoval najvyšší súd o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora, teda o mimoriadnom opravnom prostriedku, podanom proti právoplatnému rozhodnutiu vydanému Okresným súdom Bratislava I ako súdom registrovým v konaní vo veciach obchodného registra, ktoré je svojou povahou konaním nesporovým. Jediným účastníkom uvedeného konania bol sťažovateľ, pričom jeho návrhu na výmaz z obchodného registra registrový súd vyhovel.

Fyzické osoby alebo právnické osoby, ktorých práva mohli byť rozhodnutím registrového súdu dotknuté, resp. ktorým mohlo rozhodnutie registrového súdu spôsobiť škodu, nemohli toto rozhodnutie napadnúť riadnym opravným prostriedkom (odvolaním).

Občiansky súdny poriadok umožňuje v obdobných prípadoch generálnemu prokurátorovi, aby na podnet osoby dotknutej rozhodnutím súdu alebo osoby rozhodnutím

súdu poškodenej podal na najvyššom súde proti takémuto rozhodnutiu v zákonom stanovenej lehote mimoriadne dovolanie (§ 243e ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku).

Konanie o mimoriadnom dovolaní sa spravuje kasačným princípom. Najvyšší súd mohol v zmysle § 243i ods. 2 v spojení s § 243b ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku uznesenie Okresného súdu Bratislava I sp. zn. Sro 11491/B, ZPZ: 5590/Sro/2000 zo 17. augusta 2000 zrušiť a vrátiť mu vec na nové prejednanie alebo mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora zamietnuť. Nešlo teda o súd s plnou jurisdikciou, ktorý by mohol rozhodnúť o právach a povinnostiach sťažovateľa v merite veci.

Pokiaľ ide o postup najvyššieho súdu v predmetnej veci, z listinných dôkazov predložených samotným sťažovateľom vyplýva, že osobe naposledy zastávajúcej funkciu konateľa sťažovateľa bolo umožnené oboznámiť sa s obsahom mimoriadneho dovolania a vyjadriť sa k nemu (za týmto účelom jej bolo mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora najvyšším súdom zaslané). Zástupca sťažovateľa mal taktiež možnosť v zmysle § 44 Občianskeho súdneho poriadku nazrieť do spisu a oboznámiť sa s jeho obsahom (sťažovateľ nepreukázal, že by bol najvyšší súd obmedzil alebo znemožnil realizáciu tohto práva). Najvyšší súd v súlade s ustanovením § 243i ods. 2 v spojení s § 243a ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku rozhodoval bez pojednávania, vec teda prejednal a rozhodol bez účasti strán. Z tohto pohľadu preto nemohlo dôjsť k znevýhodneniu sťažovateľa ako jednej zo strán konania v porovnaní s generálnym prokurátorom.

Na základe vyššie uvedeného dospel ústavný súd k záveru, že postup najvyššieho súdu nemožno z hľadiska požiadaviek čl. 6 ods. 1 dohovoru, týkajúcich sa rovnosti strán v konaní, považovať za chybný. Pri osobitnej situácii, ktorá vznikla (zánik právnej subjektivity sťažovateľa), postupoval tak, aby boli záujmy sťažovateľa rešpektované. Najvyšší súd nemohol lepšie dbať na tieto záujmy ako konaním s osobou naposledy zastávajúcou funkciu konateľa sťažovateľa. Táto osoba mohla v rámci realizácie cieľa sťažovateľa (udržanie právoplatného zániku právnej subjektivity) využiť procesné prostriedky a snažiť sa dosiahnuť, aby najvyšší súd mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora zamietol.

Právny názor sťažovateľa, ktorý rozviedol vo svojej sťažnosti ohľadne princípu rovnosti zbraní – vo vzťahu k právnickej osobe, ktorej právna subjektivita zanikla – v konaní pred najvyšším súdom na základe mimoriadneho dovolania generálneho prokurátora, je neakceptovateľný, pretože konanie, ktoré ustanovuje zákon (Občiansky súdny poriadok), by nebolo vôbec možné realizovať ústavne konformným spôsobom (vrátane rovnosti účastníkov podľa čl. 47 ods. 3 ústavy).

3. Je potrebné zdôrazniť, že rozsudkom najvyššieho súdu sa „sťažovateľova vec“ meritórne neskončila, ale vrátila sa späť do štádia konania o jeho návrhu na výmaz z obchodného registra pred registrovým súdom. V konaní o tomto návrhu si môže uplatňovať svoje právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (pred registrovým súdom a v prípade zamietnutia návrhu pred odvolacím súdom). Za účelom dosiahnutia svojho cieľa môže využívať všetky procesné práva priznané Občianskym súdnym poriadkom účastníkovi konania vrátane možnosti opätovného vyjadrenia sa k spornej otázke o udelení, resp. neudelení, súhlasu správcu dane s jeho výmazom z obchodného registra a možnosti ponúknuť súdu dôkazy o svojich tvrdeniach alebo navrhnúť vykonanie takýchto dôkazov.

4. Z doposiaľ uvedeného vyplýva, že sťažnosť sťažovateľa namietajúcu porušenie jeho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru z dôvodu porušenia rovnosti strán treba odmietnuť pre nedostatok právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Namietané porušenie označeného práva v konaní najvyššieho súdu sp. zn. 3M Obdo 2/2001 a jeho rozsudku sp. zn. 3M Obdo 2/2001 zo 7. novembra 2001 ústavný súd neakceptoval, pričom v doposiaľ neukončenej veci sťažovateľa si tento môže uplatňovať svoje právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru pred všeobecnými súdmi, avšak preto nie pred ústavným súdom.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.
V Košiciach 18. septembra 2002

